

Izaja usah
dan rasen
nedelj in
praznikov.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 3, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

PREMEMBE V ZAKONU PROTI ŠPIONAZI.

Statut k zakonu določa ostre kazni za prestopke. Deset let ječe in \$10.000 globe.

OSTENA KRITIKA JE DOVOLJENA.

Washington, D. C. — Po večerni razpravi je senat sprejel predlog k zakonu protišpijoni, ki določa ostre kazni za prestopke. Predlog je priporočil justični departament, ker upa, da le na ta način odpravi nevarnost in sovražne čine v Združenih državah. Osebe, ki so določene za kazni, so: tisti, ki proizvedejo vojne potrebe in ki podpirajo namene Nemčije in njenih zaveznikov.

\$10.000 denarne globe ali deset let ječe, ali oboje, je določeno za prestopke, ki so navedeni v predlogu.

Vsekdo izvrši kaznjivo dejanje, ki je izrečeno, pisano ali tišeno, bode govoril falšljivo ali nasano o formi vlade Združenih držav, konstituciji, armadi, morali in ameriški zastavi.

Na predlog senatorja Francisa iz Arizande je bil sprejet dodatek opazitve pošteno kritiko z istim namenom in nanašajoče na resnico.

Senator Lodge iz Massachusea je predlagal, da je vsem nemim listom prepovedana vpornost. Predlog je naletel na opozicijo, da ga je senator sklenil.

Senatorji, ki so bili v opoziciji proti Lodgeovemu predlogu, so, da je predlog udarec v oči državljanom nemške narodnosti.

Senator Nelson iz Minnesote in reding iz Ohia sta dejala, da bi predlog izval tam mrtnojo in vladi, kjer je ni.

Glavni postar je pooblaščen, odreče vsakemu listu pošiljanje po pošti, ki krši katerokoli od teh predlogi.

PREISKAVO O LINČANJU HITE.

Chicago, Ill. — Iz Collinsville poročajo, da mrljiki oglednik konpreiskavo o linčanju Praeger v petek zvečer.

Praden bo preiskava končana, deajo iz Washingtona zvezi uimiki, ki bodo pomagali voditi iskavo.

Mrljiki oglednik Lawe se ravna po načrtu, ki ga je izdelal modeljek za preiskavo.

Springfield poročajo, da je glavni prokurator Brundage v telefonski zvezi z oblastmi v Collinsville. On pravi, da ni bilo na ikati krivcev.

Pobili so dokaze, po katerih bo obtožiti krivce pred velpo prihodnji terek.

Mrljiki ogled je treba, da se za zaprtimi durmi, ker se je da se pričam zgodi kaj zle.

Governer Lowden se je pohvalrekel, ko je izvedel, da pošlje itični departament svoje urade, da pomagajo zatreti neofalšine in take dogodke, kot se je pri s Praegerjem.

ADNIKI SO BILI POZVANI ZASTONJ.

Chicago, Ill. — Tukajšnje oblasti mobilne telefonsko obvestilo iz mesta, da drhal ugroža nekeveka, ki se je nevarno iz-

redniki in deputiji so odšli na lice mesta, toda našli so prazno. Preiskava je dognala, da ljudje priredili patrioslavije.

ŠKOFI V INAR.

Philadelphia, Pa. — Prek severne srednje Pennsylvanije je bil snežni vihar. V hribih je od šest do osem palcev sne-

žja. Pošiljati poljedelakega deamenta v Harrisburgu so bresla čimje v nevarnosti.

RAZMERJE DELAVCEV V VOJNEM ČASU.

Delavski tajnik Wilson je objavil program za sporazumno reševanje sporov.

DELAVCI IMAJO PRAVICO DO ORGANIZACIJE.

Washington, D. C. — Delavski tajnik Wilson je objavil delavski program, po katerem naj prenehajo vse stavke in izpitja v vojnem času, sporna vprašanja naj se pa predlože razsodišču. Sporazum je izdelalo šest zastopnikov delavcev in šest zastopnikov podjetnikov.

Sporazum prizna, da naj prenehajo stavke in izpitja, sporna vprašanja naj se predlože razsodišču, delavci imajo pravico do organizacije in priznana je odprta delavnica.

To pomeni, da delavci ne stavkajo radi tega, da prisilijo druge svoje tovarnike v organizacijo, ravnotako pa podjetniki nimajo pravice odpustiti delavca, ki je član strokovno organizacije, ali pa zanjo agitira.

Kjer danes postoji delavska organizacija, nimajo podjetniki pravice nastopiti proti nji.

Kjer delajo organizirani in neorganizirani delavci skupaj v delavnici in se podjetnik pogaja z delavci ali zastopniki delavcev, tedaj naj se takih razmer ne smatra za pritožbo.

Popustiti se ne sme od varnostnih naprav za zdravje delavcev.

Če delavke opravljajo isto delo kot delavci, naj prejemaajo mezo kot delavci.

Temeljni osemurni delavnik naj se uvede povsod, kjer ga zahtevajo obtoženi zakoni. V vseh drugih slučajih naj se vprašanje delavca ur roči s odzrom na vladne potrebe in zdravje delavcev.

Vprašanje mezde in delovnih ur naj se vedno izravna po lokalnih delavskih razmerah.

Vsi delavci imajo pravico do prilične mezde, da zadostuje za življenjske potrebe.

Pri določanju mezde se je treba ozirati na zdravje in prilično udobnost delavca in njegove družine.

Narodni delavski odbor ima pravico, da sodi o vseh sporih, ki se pojavijo med delavci in podjetniki v industrijskih, ki so potrebne za uspešno nadaljevanje vojne.

LETALSKI PROGRAM POD KRITIKO.

Washington, D. C. — Senatni oadek za vojaške zadeve je izdelal poročilo o letalskem programu, v katerem kritizira program in priporoča reorganizacijo za produkcijo strojev.

Poročilo je predložil senator Chamberlain iz Oregona, predsednik oadeka za vojaške zadeve, senator Shepard iz Texasa pa izdela poročilo manjšine. Poročilo večinoma je bilo sprejeto z osmimi proti šestim glasovom. Večina ni torej velika, dasiravno nekateri velebitniški dnevniki pišejo, kot da bi bilo poročilo sprejeto z veliko večino.

Kaj pravi večina v odseku. Najprvo priporoča, da pride gradnja letal pod nadzorstvo ene osebe in da se popolnoma odvzame kontrola signalnemu zboru. Poročilo pravi, da prepoznati grade motorje svobode in prepoznati vešbajo letalce.

Poročilo pravi, da naj predsednik imenuje upravitelja, kateremu naj bodo dodeljeni inženirji in eksperti kot posvetovalci. Nihče naj ne bo dodeljen kot svetovalec, ki ima kakšne zveze s kompanijo, ki izdeluje letala ali pa stroje za letala.

Poročilo kritizira produkcijo motorjev svobode in počasno izvešbanje letalcev.

VRHNE.

Chicago in okolica: V petek stalno in hladno. Severovzhodni vetrovi. Povprečna temperatura v zadnjih štiriindvajsetih urah: 36. Solnce izhaja ob 6:16, zahaja ob 7:28.

V MILWAUKEE SO PRIJELI 82 INOZEMCEV.

Vladne oblasti so aretirale sovražne inozemce, ki jih dolže, da so hodili v prepovedane pasove.

DVA STA PRIDEŽANA V ZAPORU.

Milwaukee, Wis. — Aretirali so dva in osemdeset sovražnih inozemcev o katerih pravijo, da so hodili v prepovedane pasove. Pravijo, da jih aretirajo še okoli dve sto, ko jih dosežejo.

Pod vodstvom R. B. Spencerja, vrhovnega agenta, in Harry Kinga, ki vodi nadzorstvo nad inozemci, je odšlo pet in trideset avtomobilov na vse vetrove, da polove sovražne inozemce. Vsakemu šoferju sta bila dodeljena dva zastopnika vlade.

Nekateri inozemci so bili ze v postelji, drugi so delali, ko so bili aretirani. Kakor hitro je bil avtomobil poln, je oddrval proti vladnemu poslopu. Tukaj so odvedli inozemce v tretje nadstropje in jih uvrstili na vzhodnem hodniku. Dva in dvajset inozemcev, ki niso imeli oblastvenega dovoljenja, so odvedli v sobe, ki služijo za porotnike.

Drug za drugim je bil poklican v pisarno mr. Kinga, kjer se je vršilo prvo zaslišanje. Dva sta bila odposlana v okrajni sapor, kjer počakata nadaljne akcije, ker nista dala dovoljnih odgovorov na vprašanja.

MORNARIŠKI TAJNIK DANILS V CHICAGO.

Chicago, Ill. — Mornariški tajnik Josephus Daniels je govoril na ljudskem shodu v amfiteatru, katerega se je udeležilo do petnajst tisoč oseb. Govoril je o tretjem posojilu svobode in izval veliko navdušenje med poslušalci.

Obkral je tudi velkojezersko mornariško vezbališče, kjer je inspiciral pomorščake.

Govoril je tudi pred trgovsko zbornico. Pohvalil je delavca in dejal, da delavci vrše svojo dolžnost v tej vojni. Povdarjal je, da bi rad vzel kritičarje s sebo in jim pokazal kakšno tovarno za topeve na vzhodu. Tukaj bi se pričel, kaj delavci izdelujejo in izvršujejo.

PRAVILICA O ZMLETEM STELU IZRODEK DOMIŠLJE.

San Antonio, Texas. — Major Henry T. Allen izjavlja, da ni res, da so našli zmleto steklo v jedilih, ki so jih dali vojakom, in da je bolno večje število vojakov v Camp Travisu. Rekel je tudi, da ni res, da sta dva menortaka pridigarja v zaporu, ker sta obtožena nevarnost.

Južni departament stan izjavlja, da je neumno trditi, da so sovražni inozemci bili v zvezi z zmletim steklom. Inozemci, ki opravljajo delo v laboratoriju, so prostovoljci in nimajo nobene ga stika z analizo.

General Allen pravi: "Zdi se, da vesti prihajata od majorja Noel Ganisa, kajti imenujejo ga večkrat. Major Gaines je zdaj v bolnišnici in trpi na hudi živčni bolezn. V bolnišnici je bil v soboto, v nedeljo jo je zapustil. Zdi se nahaja zopet v bolnišnici."

VLADA MOGOČE DOLOČI CENO ZA OBLEKO IN ČEVLJE.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je konfiriral a člani svojega kabineta o določanju cen za izdelke iz bombaževine, volne, obleke, klobukov in čevljev.

Predsednikovi svetovaleci menijo, da so take odredbe potrebne, ki določajo cene za take izdelke.

DRUŽINSKA DRAMA.

Littleton, Colo. — 22-letna mr. Walker Reed je zavilila strup, ker jo je njen soprog zapustil pred šestimi tedni. Reedova je mati deset mesecev starega dečka in 3 leta starega dekletca.

SENATOR UNDERWOOD PROTI DELAVCEM.

V predlogi proti špijoni je dovoljeno, da smejo delavci strajkati za večjo plačo.

BURNA DEBATA.

Washington, D. C. — Nekateri senatorji se silno jeze, ker vlada podpira strokovno organizirano delavstvo. Med te senatorje pripada tudi mr. Underwood iz Alabame.

Debato je povzročilo konferenčno poročilo o sabotažni predlogi, v kateri se en obstavek glasi, da se ne more delavcev kaznovati, če zastavkajo radi tega, da si izboljšajo svoje življenjske razmere in mezo.

Senator Underwood je silno kritiziral ta dodatek. Dejal je, da so delavske stavke krive, da še niso zgrajene trgovske ladje.

Vstali so drugi senatorji in povedati senatorju Underwoodu, da bi bilo zelo nesposobno, če bi bila vlada v vojnem času nasprotna strokovno organiziranemu delavstvu.

Senator Sterling iz južne Dakote tudi ne pripada med senatorje, ki so naklonjeni strokovno organiziranemu delavstvu. Predčital je letski, ki so ga razdelili med delavce v Južni Dakoti, s katerim so iskali ladjegradniške delavce za Puget Sound. Letak je izdala vlada in na njem je bilo tiškano, da je v Puget Soundu uveljavljena zaprta delavnica. Delavci, ki iščejo delo, morajo biti člani unije, ali pa pri volji, da se jih pridruži.

Po preditanju letaka je senator Sterling vprašal: "Kaj misli senat o omejitvi te potrebne industrije po vladnem departamentu v vojnem času?"

V odborniških krogih strokovno organiziranega delavstva so zadovoljni s to debato, ker pokazuje, kateri senatorji so nasprotniki strokovno organiziranemu delavstvu in naklonjeni podjetništvu.

Neki odbornik se je izjavil, da take debate odpirajo oči, kdo zastopa ljudske interese in prizna delavstvo, da vrši svojo dolžnost v vojni.

POVEDO JE RAVNODUŠJE ZA TAVNE POSOJILNO SVO. BODE.

Chicago, Ill. — V Chicagu gre podpisovanje tretjega posojila svobode od rok. Po sedanjih poročilih so podpisali v tem modernem Babilonu že nad \$40.000.000 posojila.

Tudi iz farmarskih distriktov prihajajo ugodna poročila. Herman Gifford, ki vodi kampanjo med farmarji v Illinoisu pravi, da je med farmarji veliko zanimanje za tretje posojilo svobode.

Iz Wisconsin prihaja vest, da je nad 100 mestnih občin doseglja že častno mesto, dasiravno bo še le kampanja za tretje vojno posojilo šele razvita popolnoma v ponedeljek.

G. H. Duncombe, vodja kampanje v Indiani, pravi, da bo še koncem tedna polovica okrajev doseglja častno mesto.

BOGAT INOZEMEC ARETIRAN.

Baltimore, Md. — Tukaj so aretirali 34-letnega William Luebnera iz Luebecka, zelo bogatega trgovca. Zasledovali so ga osem mesecev. Obtožnica mu očita, da je pri registraciji sovražnih inozemcev navedel napačne podatke in da je zahajal v pasove, ki so prepovedani za sovražne inozemce.

BANONI BOPAR SPOZNAN.

Charlotte, N. C. — Tukaj so aretirali nekega Thomas Frazierja, ker je detektiv Bradley po slikah spoznal v njem bančnega roparja, ki je v San Franciscu oropal banko za \$10.000.

Frazier je priznal zločin in izpovedal, kje lahko najdejo večji del vpljenjenega denarja.

ANGLEŽI SO SE UMAKNILI PET MILJ V FLANDRIJI.

Nemci so z velikimi izgubami pridobili Armentieres; Angleži so jim vzeli nekaj postojank nazaj. Strašna bitka se nadaljuje na 25 milj dolgi fronti v Belgiji. Na francoski fronti je položaj nespremenjen. Američani odbili velik napad. Pershingove čete dospele na angleško fronto.

London, 11. apr. — Z bojišča poročajo, da angleške čete še vedno dris hribe severno od Messinesa v Belgiji vzile ljutim nemškim protinapadom. Wytschaete je večkrat dvakrat menjal gospodarja. Nemci so tudi okupirali La Ocrehe, Nieppe in Hollebeke, toda Angleži so jih v protinapadu pognali iz teh postojank.

Paris, 11. apr. — Vojni stan poroča danes, da se nadaljuje topniško bojevanje na glavni bojni fronti. Nemški napad v Šampaniji je bil odbit s topniškim ognjem.

London, 11. apr. — Angleške čete v Palestini so 9. t. m. napredovale poldrugo miljo na pet milj dolgi fronti in okupirale Pafat in Elkefr.

Washington, 11. apr. — Dunajski "Arbeiter Zeitung" poziva delavce v Avstriji na velike demonstracije za splošni mir v sveti s praznovo prvega maja. "Mi smo že uti vojne", se glasi poziv.

Washington, 11. apr. — Vojni departament je danes objavil 194 imen novih ameriških izgub v Franciji. En vojak je ubit v boju, dva sta umrla za ranami, pet je smrtno ponesrečilo, trinajst jih je umrlo valed bolezn (največ za pljučnico), 69 je teško in 30 lahko ranjenih; štiri pogrelo. — Obenem je vojni departament prejel od Generala Pershinga drugo listo izgub, ki je zelo velika — morda največja, kar jih je do zdaj bilo — in menda vsebuje izgube ameriških inženirjev, ki so bili v boju s Nemci prve dni velike bitke v okolišču St. Quentin.

London, 11. aprila. — Današnje uradno poročilo se glasi, da so se angleške čete umaknile iz mesta Armentieres ob belgijski meji. General Maurice, ravnatelj militarnih operacij, je dejal večeraj, da je mesto v razvalinah in brez pomena za Angleže.

Dalje se glasi uradno poročilo, da se nadaljuje furiozna bitka na vsi novi bojni črti od kanala La Bassee do kanala Ypres-Comines v Belgiji. Severno od Armentieresa je položaj nespremenjen.

Glavna sila nemške ofenzive je zdaj naperjena proti angleški armadi v Belgiji in južno proti Arramu. Greben hribov okrog Messinesa je zopet poizkušal vročih bojev, kakršnih ni bilo tamkaj od zadnjega poletja, ko so Angleži okupirali te hribe 7. junija 1917. Južno proti Arrasu se razteza bitka proti glasovitemu grebenu hribov Vimy, na katerem imajo Kanadčani svoje postojanke. Prodiranje Nemcev v tem okolišču ima menda obrežna francoska mesta za svoj cilj, dasiravno je še peideset milj dolga pot od Armentieresa do Calaisa, glavne francoske luke ob angleški morški olini.

Iz zadnjih dveh poročil angleškega poveljstva je razvidno, da so Nemci pridobili v sredo in večeraj pet milj ozemlja na sedem milj dolgi fronti v Belgiji. Okrog Armentieresa so Nemci že v sredo naredili precej stisnjen lok, v sled česar je bilo pričakovati, da se ne more dolgo braniti. Mesto so že prej podrli sovražni topovi in zadnja dva dni je padala tamkaj ploha plinskih granat. Civilno prebivalstvo je ostavilo Armentieres pred več dnevi.

Messines, kjer se zdaj vrši vel-

URADNA POROČILA.

Angleško poročilo. London, 11. aprila. — (Nočna depeša.) Sovražnik je po močnem bombardiranju, o katerem smo že poročali, napadel s svežimi silami naše postojanke med reko Lys in Armentieresom ter ob kanalu Ypres-Comines. Ljuto bojevanje je trajalo v tem okolišču ves dan kakor tudi na vsi fronti večerajšnjega napada severno od kanala La Bassee. Severno od Armentieresa je teža sovražnih čet potisnila našo črto nazaj do grebena pri Messinesu, Wytschaetu in Ploegsteernu. Sovražna infanterija, ki si je zjutraj izsilila pot v Messines, je bila vržena nazaj s protinapadom. Južno od Armentieresa se je sovražnik med nadaljevanjem bitke ustanovil na levem bregu reke Lys, na gotovih točkah vzhodno od Estaires in v okolici Bae St. Maura. Sovražnik je tudi prekorščil reko Lawe pri Lestromu, toda naše čete so ga v protinapadu vrgle nazaj iz imenovanega kraja. Postojanke med Estairesom in Givenchy so v naših rokah.

Francoško poročilo. Paris, 11. aprila. — (Nočna depeša.) Na fronti severno od Montdidiera in v okolišču kanala Olse je bila silovita topniška bitka. Infanterijski bojev ni bilo. V spopadu prejšnjo noč smo ujeli 30 mož in zbili na tla pet eroplanov.

Nemško poročilo. Berlin (via London), 11. aprila. (Nočna depeša.) Nemške čete so prekorščile reko Lys na več krajih med Armentieresom in Estairesom. Severno od Armentieresa smo prodrli v angleške pozicije na obeh straneh Waasten-Warnetona. Med Armentieresom in kanalom La Bassee smo napadli angleške in portugalske pozicije in o svojih njihove prve črte. Ujeli smo 6000 mož in vplenili 100 topov.

ka bitka, leži sedem milj severno od Armentieresa; greben hribov, ki jih naskakujejo Nemci, pa leži med Messinesom in Wytschaetom, pet milj južno od Ypresa.

Nemci napadajo v Belgiji na okrog dvajset milj dolgi fronti. Njihovi napadi v centru fronti in na južnem koncu so ponehali, kakor da je Hindenburg obrnil svojo pozornost Angležem na njihovi francosko-belgijski črti. Vsi sovražni napadi so se izvršili — kakor doslej — v gostih masah infanterije, kar znači, da Hindenburg še ne šteti svojih čet. Naravno je, da se s ponavljanjem te taktike ponavljajo tudi ogromne izgube. Vsa zadnja poročila s bojišča ponovno in ponovno navajajo ogromne izgube sovražnika.

Najkrajšji boji so bili večeraj okrog vasi Givenchy v okolišču Armentieresa. To vas, ki je pravzaprav le še kup ogorelega groblja, so angleške čete dvakrat izgubile in dvakrat vzele nazaj. Pri poslednjem porazu so Nemci ostavili velike kupe mrtličev med porušenimi hišami in vrhutega so Angleži ujeli 800 mož.

Kanadčani dris Vimy. Glavni stan kanadske armade v Franciji, 11. aprila. — Kanadske legije, ki danes obhajajo obletnico velike bitke in znage v okolišču hribov Vimy, s katerih so pregnali (Dalje na 3. str. 1. kol.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 na pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.15 za tri mesece.

Naslov na vso, kar ima stik s "PROSVETO"

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawrence 4035.

Datum v oklepaju n. pr. (Februarja 22-15) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem časopisom poslana naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne utvari list.

Hindenburgova zahajajoča zvezda.

Kaj se je pripetilo "železnemu" Hindenburgu? Kaj je z "nepremagljivim" generalom najbolj militarizirane in najbolj disciplinirane bojne mašine na svetu, ki je zmagoval povsod — edino na zapadni fronti mu "sreča osle kaže"?

V Rusiji, kjer so se stari carjevi generali pomikali fakovo pot pod težo nemškega zlata, je bil Hindenburg nepremagljiv; v Srbiji in Rumuniji so njegove čete prodirale kakor deroč val, ki drvi v dolino. Ali na zapadni fronti, kjer je zadel na francoske in angleške armade, je njegova "nepremagljivost" zadela ob prožno jeklo, ki se sicer upogiblje, toda pretrgati se ne da.

Hindenburg velja oziroma je veljal pri Nemcih, da zna sekati z jezikom ravno tako kakor z mečem. Kamor udari, tam mora vse pasti; kar pove, to drži. Njegova "zmaga z jezikom" na zapadni fronti je bila izrečena in tiskana že v januarju. Njegove besede so bile ostre, kratke in direktne kakor krogla iz puške:

"Prvega aprila bom v Parizu."

In Nemci so verjeli. Kdor je čital te besede v kajzerjevi državi, je bil prepričan, da 1. aprila 1918 pade Pariz, nemška zmaga bo popolna in zavezniki bodo hitro poslali mirovne poslane in prosili za mir. Kako ne, saj je vendar izrekel te besede sam Hindenburg! — Masa je bila zopet hipnotizirana. Čemu je treba štrajkati in demonstrirati za mir? Zakaj bi Nemci poslušali ruske bolševike in govorili o revoluciji? Zmaga je takorekoč že na krožniku in obenem je mir.

Toda prvi april je prišel in odšel. Hindenburgovo prerokovanje je ostalo na papirju — in njegova zmaga je še na jeziku, Pariz je pa še vedno francoski. V tem času so se pa tudi Hindenburgove govorance zasukale v drugi tir. Zdaj več ne pravi, da bo v Parizu prvega maja ali prvega junija, pač pa je sporočil trgovski zbornici v Es-senu: "Potrpeti moramo še nekaj časa."

Te besede niso več kakor krogla iz puške in na nemški meji skrbno pazijo, da zunanji svet ne izve, kako si Nemci tolmačijo najnovejšo Hindenburgovo tolažbo. V Berlinu in na Dunaju se gotovo izprašujejo, zakaj ni Hindenburg držal besede. Ampak potrpeti je treba!

Prve dni svoje ofenzive je Hindenburg nagovoril tudi svojega visokega gospodarja, kajzerja Viljema. Ali mu je morda sporočil, da je miza že pogrnjena za bogato pojedino v pariški kavarni de la Paix? Ne! Viljem je lahko požrl aline, ko je čital sledeče besede svojega "nepremagljivega" vojakovodje:

"Počakati moramo. Bitka je živa stvar in vzame čas, predno dozori. Naš načrt je velik in naše delo bo uničevalo, ampak časa je treba."

Potrpeti in čakati! Ljudstvo v Nemčiji in Avstriji naj trpi in čaka. Polni lonci mesa in polne vreče zlata prilete čim pride zmaga — ampak zdaj še više na drugem koncu mavrice in kdor je angeljako potrpežljiv, lahko čaka, čaka in čaka...

"V treh tednih bomo v Parizu!"

Tako so vpili kajzerjevi vandali, ko so prve dni avgustu 1914 planili v Belgijo. Od tedaj so pretekla tri leta in osem mesecev, Nemčija pa še vedno čaka.

Počakati je treba še nekaj časa! Koliko časa bo še čakalo ljudstvo v Nemčiji in Avstriji? Ali bo res čakalo vso večnost? Ali bo čakalo in čakalo, trpelo in žalovalo, medtem ko kajzer in Hindenburg ženeta pred seboj milijon za milijonom ljudi v klavnico in grob v svoji blažni strasti in barbarizmu za dosego svetovnega gospodstva?

Vaake stvari mora biti enkrat konec in tako bo tudi Hindenburgove krvave slave. Njegova zvezda s krvavimi rogovji je že pričela zahajati.

DOPISI.

Gibanje na S. R. Z. v Aurori, Minn.

Aurora, Minn. — Burni časi so nastali dandanes. Vseposred sami boji, krize in borbe. Tudi Slovenci smo prizadeti v tej svetovni krizi in to ni manj kot vsak drugi narod, ki hrepeni po svobodi in neodvisnosti. Na vseh straneh imamo neprijatelje. Mi Američani neprijateljem našega naroda tudi niste, ki nas hočejo spraviti izpod ene avtokracije pod drugo, kjer bi imela ena sama oseba več moči, kot pa ves narod. Če zastopniki naroda sklenejo postaviti in jo potem kralj ne pripozna, je to zadosten dokaz avtokratičnega zastopstva.

Mučenica Slovenija, ki je že toliko prestala v svoji zgodovini pod vlado tujih monarhističnih vlad, mora dobiti tako svobodo, ki ji bo v narodnostnem oziru dala popolno neodvisnost. Slovenski narod je vreden, da živi in napreduje, ker je to v svoji dolgi borbi zaslužil. Vsa naša zgodovina stoletja nazaj ni drugega kot politična in krvava borba za svobodo, za pravice in obstanek. Narod, ki je uspešno vstrajal v vsej tej dolgi borbi, je sposoben sam odločati o svoji usodi in sam urejati svoje notranje zadeve. Tak narod ne potrebuje varuhov kot mladoletni otrok, ker je politično zrel. Kar želimo je, da živimo skupaj v prijateljski demokratični državi, kot jo propagira Slovensko republikansko združenje, kjer bodo vsi narodi avtonomni v svojih notranjih zadevah, obramba in druge take stvari pa naj bodo skupne.

V 15. in 16. stoletju se je delovalo dovolj za uničenje našega naroda, toda brezuspešno. Na eni strani so ropali, požigali in kradli otroke Turki, na drugi strani pa so drli narodi graščaki s tlako, desetino in drugimi nasilji. Kadar je šlo za obrambo, takrat so se graščaki dobro utrdili v svojih gradovih, narod pa so prepustili lastni obrambi. Tako življenje živi naš narod v spremenjenih oblikah ves čas svoje zgodovine in v tem času je pokazal, da si ravno majhen v primeri z drugimi narodi, toliko življenske moči, da ima popolno pravico zahtevati samoodločevanje o svoji usodi. — Zato smo proti vsem tistim agentom, ki nas hočejo spraviti pod vlado srbske dinastije. Mi zahtevamo republikansko formo države, ne pa monarhijske. Delo Trojstva in Vojnika ne bo imelo uspeha med zavednimi Slovenci, ki žele svojem narodu pravo svobodo, ne pa vlado s kraljem po milosti božji. Slovenci, Hrvači in Srbi se bodo gotovo bolj ogrevali za republiko, kot pa za monarhijo, če se jim da za to prilika. Kaj so napravili kralji in cesarji za Jugoslovane? Mar je za sluga dinastij, če so narodi nekoliko politično in kulturno napredovali? Niti najmanj, pač pa se mora narod za svoj napredek zahvaliti ljudem, ki so delovali zanj in se šrtvovali za prosep in napredek. Kralji pa hočejo sijati in dvorne slavnosti, vojaško diktaturo in druge neljudske ustanove. Zato pa se Slovenci ogrevamo za republiko, ker je pripoznamo za najboljšo formo vlade za Jugoslovane.

V nedeljo, dne 7. aprila, smo imeli v naši naselbini shod in ustanovili lokalno organizacijo Slovenskega republikanskega združenja. Na tem shodu smo sklenili, da skličemo enkrat v sredi meseca aprila javen shod, na katerega povabimo kot govornika rojaka Fr. Keržeta iz Chicago, ki se bo v tem času nahajal na Elyju, da nam natančneje pove in razjasni cilje in delovanje Slovenskega republikanskega združenja. Ker pa še nimamo natančnih informacij, kdaj pride Frank Kerže sem, nam je nemogoče poročati natančni datum shoda. Toda kakor hitro jih dobimo, bomo datum in čas sporočili rojakom v Aurori in okolici potom letakov.

Rojaki in rojakinje, udeležite se v obilnem številu tega shoda, kadar ga vam naznanimo, ker bo za naše gibanje velike važnosti.

Frank Martinjak.

Predno je šel list v tisk, smo dobili iz Aurore brzojavko, da se bo shod na S. R. Z. vršil dne 16. aprila zvečer. Shod na Ely se bo vršil v nedeljo dne 14. aprila in nekaj dni pomeje pa shod v New Duluthu, toda za natančen datum še ne vemo. Na vseh teh shodih bo nastopil rojak Frank Kriš iz

Chicago. — Rojaki, ki živite v bližini teh naselbin, udeležite se teh shodov v obilnem številu.

Buffalo, N. Y. — Če ni za delavce dela in kruha v enem kraju, mora iti v "druge kraje, druga mesta" s trebihom za kruhom. Tako sva jo zadnjič "ubrala" s sodrugom Krihom v Buffalo. V Struthersu, Ohio, kjer sva bivala preje, sva imela vse preveč počitnice; notri od "avetega Božiča" pa do "svete Velike noči" sva si samo parkrat unila roke, usazane od dela. "Potem je na prišel "fulasti" april, da so nas pozvali v tovarno, kjer smo izvedeli, da se prične z delom šele drugi teden in tako bi lahko šla ta stvar naprej teden za tednom. Ker sva po izvedela, da so v Buffalo zgradili novo žičarno (wire mill), sva šla "investigirati" tukajšnje delavske razmere. Delo se tu lahko dobi, mnogo težje je pa s stanovanji, ki jih zelo primanjkuje. Plača je 50 centov na uro za žičarje. Ne svetujem pa nobenemu, da bi prišel v ta kraj toliko časa, da dobiš boljše in natančnejše poročila o tukajšnjih razmerah. O kaki slovenski koloniji v tem mestu mi ni nič znanega, pri drugih ljudeh pa tako ne dobite hrane. Vzrok je ta, da še ne delajo stanovanjski poslopi pri novi tovarni, ki je precej daleč ven iz mesta. V Buffalo je tudi mnogo drugih tovarn, ki obratujejo s polno paro. Skoro vsa produkcija gre na parnike, ki se razvažajo na razne dele sveta.

Mesto je precej čedno, največ zato, ker so vse tovarne izven glavnih delov mesta.

Svežega zraka imamo tudi dovolj, ker kanadska burja priteka še s precejšnjo močjo preko jezera v naše mesto.

V kratkem bom poročal kaj več zanimivosti iz tega kraja.

John Polane,

102 Baxter St.

Piney Fork, O. — V tej naselbini je le malo Slovencev. Kakih naseljenikov ni med nami. Tu so zelo skrbni gospodarji, ki se trudijo priti do lastnih domov. Ciril Medved in Thomas Dolinar sta kupila loto in postavila hišo. John Sever je kupil dve loti in hišo; Fr. Strah tri loto in hišo; Matt. Tušek je prodal stari dom in kupil farmo; John Drneta je prodal stari dom in kupil dve loti in hišo; stavbna sta si kupila tudi rojaka John Novak in Jakob Črnologar. Poročevalec.

Zaupnica Orlando vemu ministertvu.

Rim, Italija. — V sedanjem zasedanju italijanskega parlamenta je dobilo Orlando ministertvo popolno zaupnico. 340 poslancev je odobrilo vladno politiko in samo 44 jih je glasovalo proti.

Tisti dan, ko je podal svoje poročilo minister za zunanje zadeve Sonnino, je bila udeležba v zbornici precej obilna, medtem, ko so bile galerije napolnjene občinstva. Na galeriji za diplomatska zastopstva so bili navzoči vsi poslanci zavezniških drž. Sonnino je govoril o mirovnih pogojih in razmotiranih nemškega kancelarja in avstrijskega zunanega ministra Černina, ki sta jih izrekla zadnje čase. Jasnje je, da dejal Sonnino, da se je njima zdelo potrebno priznati nekatere točke zavezniških narodov, ki so jih izrekli zavezniški državniki v svojih mirovnih pogojih za dosego trajnejšega mira, toda pri tem nista dala niti najmanjših pogojev in garancij, na podlagi katerih bi se bilo mogoče zaveznikom udeležiti mirovnih pogajanj. Tu so gotovo točke, ki zahtevajo rešitve, če hočemo govoriti o trajnem miru, toda nemški kancelar in Černin molčita o njih. Italijanska vlada je bila vedno pripravljena, zano s drugimi zavezniki razmotrivati o vsakih resnih mirovnih ponudbah od strani centralnih sil, niso bile pa pripravljene v pogajanja brez zagotovila, da bodo mirovni pogoj tudi sprejemljivi za zaveznike.

Že od decembra meseca 1916 naprej poskušala Nemčija nadvladati svoje nasprotnike s intrigiranjem v notranjosti zavezniških držav. Posrečilo se ji je v Rusiji in potem se je vrgla na Italijo. Pri tem je računala, da ko se enkrat prične mirovna pogajanja, bo težko obnoviti vojno, ker bi na ljudstvo nenaden preves vplival, in ta efekt bi deloval uničujoče na državno obambo.

Intervencija Združenih držav je nadomestila zavezniške vrste, ki jih je preje zavzemala Rusija. Sonnino je bil tudi interpelliran, koliko je resnice na govorcih o se stanku bankirjev in vojaških držav, kjer se je razpravljalo o miru na ruske stroške, na kar je on odgovoril, da tak sestanek ni bil nikdar odobren po italijanski vladi in tudi nima najmanjšega vzroka verjeti, da ga je želela ka-

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE

Sediš v Chicago, Ill.

IZVARNI ODBOR:

Frank Bostich, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Kriš, Elin Kristan, Anton J. Terbovec, Jože Zavrtanik.

NADZORNI ODBOR:

Ludvik Benedik, Matt Petrovič, Frank Veranič.

OSTALNI ODBOR:

John Hermene, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan Kaker, Anton Križ, Frank Mravija, Jacob Muha, Zvonko Novak, H. Pogodič, Matt Pogorelec, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrih, Stefan Zahrič, Zakrajšek, Anton Zlogar.

(Opomba: Zvezniški organizacij in listov, ki se dodajajo priglasi, postanejo člani centralnega odbora, čim se pravilno javijo in izjavijo, da se strinjajo s temeljnimi načeli S. R. Z. Naslov za pisma in denarne polizdatve je sledeči: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Chicago, Ill.)

Ko se je obrnil na italijanske aspiracije, je Sonnino dejal, da se jih je v javnosti poskušalo slikati, kot imperijalistične, nedemokratske in protinarodne. V teh obdobjih ni bilo prav nič resnice, in lažna ignoranca ter nepoznanje razmer mora navajati k takim trditvam. Italijanske zahteve s ozirom na Avstrijo, so opravljene narodnostne zahteve in zahteve jih varnost italijanske države in morju in na suhem. Opravičenost naših zahtev dokazuje italijanska frezenta, ki je vedno zahtevala združenje teh teritorijev z Italijo. Kjer pride v poštev mešano prebivalstvo, je treba medsebojne dogovore urediti pravičnim potom. Treba je medsebojnih koncepcij in ertev, če se hočejo odpraviti zapreke, ki bi vodile v nove boje in konflikte. Italijanski cilji se opirajo na te ideje, ki bodo omogočile razvijanje Italije in Jugoslovanov na gospodarskem in političnem polju. Ampak kar zahteva Italija kot minimalne zahteve, je osamlje, ki ji bo zagotovilo varne vojaške meje, ki so v veljavni za bodoči razvoj italijanske države. Te jih bodo varovale pred ambicijami tujih držav in ji zagotovili mirno razvijanje v njeni notranjosti.

Kar se tiče vzhodnih pokrajin sredozemskega morja, je Sonnino sam ponovil svoje prejšnje izjave, ko je dejal, da nima Italija prav nobenih imperijalističnih ciljev v teh krajih. Edino kar želi, je, da se v slednja ojačanja drugih sil ohrani tudi italijanska ravnotežje moči kot aredozemskih pomorske sile, kajti v nasprotnem slučaju bi oslabil italijanska politična in gospodarska moč.

Kar se tiče Albanije, je Sonnino dejal, da se ji prizna neodvisnost na podlagi narodnosti in samoodločevanja. Za to načelo se bori Italija skupno z drugimi njenimi zaveznicami. Usoda in bodočnost Albanije ima za Italijo posebne interese, ker je v dotiki s Valono, ki je sedaj v italijanski posesti in ker je Albanija del jadranskega vprašanja, ki je za Italijo življenjskega pomena. Italija nima v Albaniji drugih ciljev, kot njeno obrambo proti tretji sili.

Ko je razpravljal o splošni politični situaciji, je odgovorjal raznim poslanem na njihove govore v prejšnjih debatah, med temi socialističnemu poslancu Labriolu, kateremu je dejal, da je v sedanjem času nemogoče priznati rusko bolševiško vlado.

Ko se je dotaknil Ukrajine, Finske in separatističnega gibanja v centralni in južni Rusiji, je izjavil, da je pod sedanjimi razmerami nemogoče zavzeti kako določno stališče napram tem gibanjem. Izrazil je upanje, da se bodo razmere v Rusiji ublažile, kjer bodo lahko živele narodnosti in prijatelji stvu druga poleg druge. Pogodba med takozvanimi zastopniki Ukrajine in centralnimi silami amatra Italija za neveljavno, je dejal Sonnino in zagotovil Poljake, da se ne bo reševalo poljskega vprašanja brez predstavnikov poljskega naroda in da se bo upoštevala potreba združenja in neodvisnosti Poljake.

Intervencija Združenih držav je nadomestila zavezniške vrste, ki jih je preje zavzemala Rusija. Sonnino je bil tudi interpelliran, koliko je resnice na govorcih o se stanku bankirjev in vojaških držav, kjer se je razpravljalo o miru na ruske stroške, na kar je on odgovoril, da tak sestanek ni bil nikdar odobren po italijanski vladi in tudi nima najmanjšega vzroka verjeti, da ga je želela ka-

Ko se je dotaknil Ukrajine, Finske in separatističnega gibanja v centralni in južni Rusiji, je izjavil, da je pod sedanjimi razmerami nemogoče zavzeti kako določno stališče napram tem gibanjem. Izrazil je upanje, da se bodo razmere v Rusiji ublažile, kjer bodo lahko živele narodnosti in prijatelji stvu druga poleg druge. Pogodba med takozvanimi zastopniki Ukrajine in centralnimi silami amatra Italija za neveljavno, je dejal Sonnino in zagotovil Poljake, da se ne bo reševalo poljskega vprašanja brez predstavnikov poljskega naroda in da se bo upoštevala potreba združenja in neodvisnosti Poljake.

Intervencija Združenih držav je nadomestila zavezniške vrste, ki jih je preje zavzemala Rusija. Sonnino je bil tudi interpelliran, koliko je resnice na govorcih o se stanku bankirjev in vojaških držav, kjer se je razpravljalo o miru na ruske stroške, na kar je on odgovoril, da tak sestanek ni bil nikdar odobren po italijanski vladi in tudi nima najmanjšega vzroka verjeti, da ga je želela ka-

Ko je prišel v svojem govoru na splošne razmere, je poudaril važnost vseh virov, ki morajo lovati za obrambo in naslovil govor parkrat na socialiste. Povzročilo precej burnih pritožb, toda večina poslancev je podprla socialistom in aplaudirala Orlando.

Ko je Orlando končal svoj govor, so napravili poslanec na bene ovacije. Za zaupnico vlade glasovalo 340 poslancev in 44 ni.

Zvezne oblasti so bile obveštene o dogodku.

STAVCI SO DOBILI POVEČANJE MEZDO.

Laramie, Wyo. — Organizacija stavci so dobili za štiri tedne povzročeno mezo. Stavci bodo dobili mezo 40c na teden.

V Cheyenne, Wyo. — Stavci so dobili povzročeno mezo 40c na teden. Stavci bodo dobili mezo 40c na teden.

Stavci so dobili povzročeno mezo 40c na teden. Stavci bodo dobili mezo 40c na teden.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Hindenburg se muči z uganko, je li Pochova rezervna armada, kateri se toliko govori in piše sladne zase. On dobro ve, kako se par francoskih divizij ustavilo njegov naval med Noyonom in Mondidierom in zato računa, da se kmalu še veliko oprava z ostanki francoskimi divizijami. Nemci povejnikto sluti, da ni glavnega zavezniška manevrskega armada zbrana na enem mestu, temveč je porazdeljena na strategične točkah. Skratka sovražnik je prepuščen, da se zavzamejo se ne muči s protiofenzivo in da si hoče sami določiti čas in prostor za odločilni udarec — in vsled tega je postal sovražnik nervozen.

Irska konskripcija.
London, 11. aprila. — Vlada predlaga za novo konskripcijo, pri kateri je vsota tudi Irska, je bila večeraj sprejeta pri drugem čitanju s 323 glasovi proti 100. Zda ni več dvoma, da bo sprejeta tudi pri zadnjem čitanju. Irski poslanci se vedno groze, da se ne bodo pokorili novemu zakonu. Pri drugem čitanju predloge so glasovali za konskripcijo tudi neka-

MOČNA, KONZERVAT,

10/10/10

1990

VELIKA VAS

ROMAN

Francoski spisatelj EDGAR MONTEIL
Prevodil F. K.

(Uredništvo)

Bila je tako jezna, da je odvrnila njegov prijazni pozdrav, jako nevljudno.

"Ah pustite me v miru," vzkligne. "Ah kako obžalovanja vredno gnezdo!"

"O, milostljiva gospa, zakaj vam nasenkrat ne ugaja naš ubogi kraj?"

"Kakšen kraj je to, kjer me zadržuje ničvredni republikanec, dobrončar deliti!"

"O, milostljiva gospa!"

"Ničvredno gnezdo, luknja je Roybona!"

"O prosim, prosim, pomirite se vendar."

"Običnem moje uboge, moje bolnike in — kaj moram videti? Preskrbljeni so z denarjem in živili, zdravnik je bil pri njih. . ."

"Ali je mogoče?"

"Da: Galtier deli denar, Galtier je poklical zdravnika iz Saint Marcelina — on je nesramen človek!"

"Da, to je! Pomirite se milostljiva, prihodnjo nedeljo hočem pridigovati o sebični dobroti. Videli bode, kako razmesarim tega ničvrednega!"

"Da, storite to, gospod kaplan, ali to ne prepreči, da . . . Veste kaj kaplan, pošlčite v okolič uboge in bolnike, katerih ne pozna Galtier."

"Da milostljiva, teh vam hočem dobiti mnogo."

"To me pomiri nekoliko. Ali sedite vendar, ljubi kaplan, tu poleg mene. Povejte mi kaj. Kdaj pa se prične glavna vojna?"

"Ne bo več dolgo trpelo, jutri se zbere ministrstvo."

Bilo je v resnici tako in Roybočanje, kateri stranki so že pripadali, so bili v velikem nemiru. Celotno najzvestejši pristaši župnika in župana niso preveč zaupali v bodočnost klerikalizma.

"Bili bi veseli," se je slišalo, "če bi senat ne dovolil razpusta in nas pustil v miru."

"Kaj pa imamo od cele stvari?" so rekli drugi reakcionarci. "Nič dobrega. Trgovina je zastala, najemniki ne plačujejo najemnine, hlapci zanemarjajo delo. Mi imamo pa škodo."

"Gospodje v velikih mestih bi ne postopali tako, če bi se spominjali nekoliko malomeščanov in kmetov."

"Nismo za preobrat. Da, če bi kralj Henrik, ali cesarjevič Napoleon zasedel v lepem miru prestol, potem bi bilo res lepo in ljubi Bog bi imel kar hoče, ali z bojem — ne, to nam ne ugaja, storili bi mnogo boljše ti kandidati za prestol, da ostanejo tam kjer so."

"Hočemo živeti v miru."

"Kajti pri menjavi vlade se ne ve nikdar, kaj lahko pride."

Republikanecem je prišlo tako mnenje ljudi ravno prav. Levica senata je izdala manifest, h kateremu je pridral poslanec iz Saint Marcelina še poziv na republikance cele Dauphineje.

Republikanci v Royboni so dali to dvoje tiskati in so potem razširjali te letake med kmeti, kateri so priznali levici popolnoma zaupanje.

Splošno razburjenje je bilo tako, da so prišli kmetje iz oddaljenih vasi v Roybono, postajali po krmah in pričakovali novice.

Ljudje vseh strank so se vrgli s pravim pohlepom na časopise, kdor pa ni znal brati, prosil je druge, da bero na glas.

To je porabil Galtier in razdelil manifest in še druge letake.

"Slabo znamenje je" pravi gospa Monestrel, "če zapusti kmetovalec svoje polje, da postopa po krmah in kavnarjah in razpravlja o politiki."

"To me spominja na leto 1848," pravi Monestrel, "takrat so tudi vrel ljudje skupaj in Galtierov oče je stopil na kak zaboj in govoril zbranim. Kmetje niso bili posebno prijazni, ko so ga slišali."

"Albert je kakor njegov oče, drži govore, deli brošure in časopise."

"In ti bi ga rada celo za zeta!"

"Ti veš tako dobro kakor jaz, da je najboljši v celotnem okraju in ti poznaš vrednost denarja."

Če je govorila gospa Monestrel tako, zadela je svojega moža pri najbolj občutljivi točki. Ljudi bil je denar in se je le težko ločil od njega. Da ga je imel dalje časa v žepu, plačeval je račune mesarja, trgovca in vinotričarja letno in pustil se je vedno večkrat opominjati. Letos, dasi je že davno preteklo leto, ni še nič plačal in sedaj so ga tožili vsi.

"Časi so vedno slabši," je zdihoval in šel k iskalni mizi, da bi vzel denar iz nje."

Tega ni storil nikdar, ne da bi tehtal denar nekaj časa v roki, ga ogledal od vseh strani in ga dal zopet nazaj v predal. Končno, s težkimi adihlji je vendar odšel in pripravil za svoje upnike.

"Moj Bog, če se mora plačevati dolgove."

Tudi Bergeron, kateremu je dolgoval še tri sto frankov, je prišel tirjat svoj denar. Monestrel ga pa ni hotel dati.

"Da, veste," pravi Bergeron, "kakor stvar sedaj stoji, se ne more vedeti, kaj se lahko zgodi. Že jutri prilgo enemu lahko gozdove in poslopja ali pripeljejo vojake v stanovanje. Tu rabi vsakdo svoj denar. Zahtevam torej svoje, ga in sicer v zlatu."

Monestrel, ki je bil sam neizprosni upnik, je stokal in se zvijal, če je moral komu kaj plačati.

Gospa Monestrel je bila v tem obzoru, slišala je namreč, kaj je rekel Bergeron.

"Ah sliši, kaj je rekel!" vzkligne. "Morili in poizgubili bode! O Bog, kaj se zgodi z nami!"

On pa je zdihoval: "Kri mi pušajo, do zad-

nje kaptijec. Svoj zadnji vinar moram dati! In to je nam zahvaliti tvojemu Galtieru, ti satanova nič!"

Lucija odgovori: "Da, moj Galtier je, moj bodoč soprog."

"Take, Teninu pa odgovarjaj!"

"Ah," vzkligne Lucija, "vi torej veste, da mi piše? Mislija sem si. No, morate biti gotovo jako zadovoljni, da doli odgovor."

"Da," odvrne mati, "če ga nameravaš vzeti, če imaš pa druge misli v glavi."

"Ne sme imeti drugih misli, kakor jih imava midva," vzkligne oče.

"Da, če bi imeli vi sami katere."

"Kaj praviš, ti satanova nič!"

"Pravim, da sami re veste, če bi privolili v poroko s Teninoma ali ne, ker ne poznate premoženjskih razmer teza gospoda. Dovolite mi torej pripomniti, da je bilo preizkušeno, dopustiti pisarjenje."

"Ima prav," meni gospa Monestrel, "rekla sem ti takoj, Monestrel, da se najina hči s tem samo izpostavlja."

"To je res. Lucija, pooblastim te, da ne pišeš več."

"Ne potrebujem vašega pooblastila ne za, ne zoper. Stori, kar se mi zdi prav. Zato vam pa pravim, da vzamem mojega Alberta — tudi tvoj očevi ojazem in oči!"

"Tvoj Albert! Le pogledaj, kaj dela," zavpije Monestrel in pokaže skozi okno. "Tam stoji sredi na trgu in dvajset, ali še več ljudi krog nje-ga!"

"Dela propagando za republiko," odvrne Lucija.

"Lepo rokodelstvo."

"Ti jo pa delaš za Henrika V. Ti pripravljaj, da se bodo pretakali potoki krvi, in vse grozovitosti meščanske vojske. Albert varuje samo obstoječi mir, on noče meščanske vojne, on ni revolucionar!"

"Potem sem jaz revolucionar!" vpraša Monestrel.

"Da, to si ti," odvrne Lucija odločno. "Ti si revolucionar!"

"To je pa vendar preveč! Ti satanova nič! Kako zavržena moraš biti, da izgovoriš tako nesramnost!"

"O moj Bog," vzdihuje gospa Monestrel, "množica raste krog Alberta, in Albert stopa na vogelni kamen! Sedaj pa je revolucija gotova in mi smo izgubljeni."

Albert je stopil v resnici na vogelni kamen, da ga je mogla množica bolje umeti. Pripovedoval je, kaj se godi v senatu in kaj pišejo časopisi. Kadar je omenil poštene namene, ljubezen do domovine in strankarsko zvestobo viteškega Mac Mahona, pričeli so se ljudje amejati — dasi jim ni bilo ravno veselo. Ime vojvode Broglje jih je ogorčilo, med tem ko je ime ministra Tourton, ki je bil manj znan, pustilo ljudi hladne. Ali vseh pozornost pa je obudilo ime Gambetta.

"Poslušajte, poslušajte!"

Galtier je prebral cel Gambettov govor, ki je bil ognjevit protest proti postopanju Mac Mahona in njegovih ministrov.

Kmetje so poslušali z napeto pozornostjo, so pri vsaki skriti opazki proti jezuitom in so glasno prihrjevali, ko je Galtier končal.

"Da, da, tako je," so klicali.

Govor Gambetov je imel na kmetako ljudstvo isti vpliv, kakor v zbornici. Vsi ki so ga slišali, so se šutili okrepčane in navdušene, šli so da ga razglašajo dalje.

"Da, to je mož," so rekli.

"Če bi ne imeli njega, godilo se nam bi slabo."

"Ne bojte se," pravi Galtier, "on je tu, da bo branil naše pravice, in če se zberemo vi republikanci krog njega, če ne bomo kazali slabosti, potem je zmaga gotova!"

Vedno več kmetov je vrelo v Roybono, celi okraj se je zbiral v glavnem kraju. Sledilo se je z veliko pozornostjo razpravam v senatu in se izpraševalo, kaj mislijo reakcionarci.

Ti se niso ganili. Župan se je skrival, ravno tako tudi sodni izvrševatelj, ob enem zvesti sluga davkarja, ki je bil pred kratkim, ko je šel po noči domu, dobil od neznanih storilcev pošteno batin; tudi ta se ni upal pokazati kmetom, katere je radi najmanjših dolgov takoj rubil.

Župnik je šel samo iz župnišča v cerkev in zopet nazaj, tudi kaplan se ni dal videti. Samo gospa pl. Slepč je gledala skozi okno in radovedno opazovala razburjene gruče, ki so govorile večkrat tako glasno, da je prišla marsikatera gorke na njeno uho.

Ko se je izvedelo, da je zbornica razpuščena, razkropila se je množica, kmetje so šli jezni in v strahu domu, sedaj pa so se prikazali zopet reakcionarci na površju.

Sedaj se je zopet lahko videlo bankirja in župana Chanata s svojim sorodnikom in zetom na cesti.

Spreddaj je korakal v črni obleki in z belo ovratnico častiti Chanat, in njegovega žepa je gledal županski pas, kakor da bi hotel pokazati, da je pripravljen uradovati vsak trenutek. Dva koraka za njim sta šla Felibien in Tenin, tema pa je sledil v dostojni razdalji poljski čuvaj.

Tudi orožniki so hodili v paradi jako mnogo okrog. Stražmešter pa je postal pred hišami republikancev in jih opazoval predrzno.

"Kaj neki hočejo?" so se izpraševali ljudje.

Gospa pl. Slepč je obiskovala revne in bolne, katere ji je našel kaplan daleč v Chambarsu, njen soprog pa je korakal po glavnem trgu in zagotavljal vsakemu, kdor ga je hotel poslušati, da ne pride noben republikanski poslanec v zbornico.

"Naš pa pojde gotovo," odvrne Josu.

"Tudi ta ne," vzkligne gospod davkar, "vi pač še ne veste, na kak način bomo postopali z vami."

(Dolje sledi)

PREISKAVA BRZOJAVNIH DRUŽB.

Washington, D. C. — Meddržavna komisija je odredila, da se preišče imetek 45 brzojavnih družb in njih finančno stanje. Odredba je taka, kot je izdana za ocenitev premoženja železnice.

KORUZE JE DOSTI.

Washington, D. C. — Poizvedbe so dognale, da so v marcu namleli skoraj 6,000,000 sodov koruzne moke, mejtem ko so jo v oktobru namleli le 5,000,000 sodov. Če mlina v Združenih državah noč in dan meljejo koruzno moko, tedaj jo nameljejo v mesecu 9,000,000 sodov.

V Združenih državah so normalno porabiti 8,000,000 sodov pšenične moke na mesec.

BOLNIŠKA POSTREŽNICA U-BILA LEKARNARJA.

Holyoke, Mass. 29-letna bolniška strežnica "Minnie I. Butterworth je ustrelila bogatega lekarnarja George A. Elliotta. Oddala je nanj pet strelav, Elliot n skušal pobegniti.

Elliott je oženjen in je zapustil vdovo in pet otrok.

PROFIT PREMOGOKOPNE DRUŽBE.

New York, N. Y. — Consolidation Coal kompanija naznanja, da njeni prejemki za leto 1917 znašajo \$26,113,204, ali \$8,770,838 več kot v prejšnjem letu. Kompanija je dala \$1,500,000 za razne troške, \$1,491,067 za davke. Med delničarje je razdelila \$8,511,223, ali \$4,435,633 več kot v prejšnjem letu.

LIVARJI SO PRIDOBILI.

Taunton, Mass. — Železolarji, organizirani v železolarjski lokalni uniji šte. 29 so pridobili petnajstodestno povznanje merde.

ČLAN MIROVNE LIGE POVALJAN PO SMOLI.

Oklahoma City, Okla. — Drhal je povaljala William Madison Hicksa, predsednika "Svetovne mirovne lige" po smoli in perju in mu zagrozila, da mora takoj zapustiti mesto, da se mu ne zgodi še kaj hujšega.

Proti Hicksu so zvezne oblasti uvedle preiskavo radi nelojalnih izrazov.

PO NEDOLŽNEM OBDOJEN V DOSMRTHO JEČO.

Jefferson City, Mo. — Floyd Taylor iz St. Louisa je bil obsojen radi umora v dosmrtno ječo. Odsedel je pet let, ko ga je pomilostil governor. Po petih letih so dognali, da so se lakomni ljudje dogovorili, da ga spravijo na večala, ker je bila razpisana nagrada za odkritje morilca.

Na arečo je bil Taylor obsojen v dosmrtno ječo in ne na večala, tako da je mogoče saj deloma poravnati krivico, ki mu je bila storjena.

CROWDER IŠČE 12,000 IZVRŠENIH ROKODELCEV.

Washington D. C. — General Crowder je brzojavno obvestil governerje, da armada potrebuje 12,000 izkušenih rokodelcev, ki pripadajo k pet in sedemdesetim rokodelstvom.

Poziv za te rokodelce bo kmalu izdan poleg poziva za 150,000 mo za dne 28 aprila.

VELEMESAR NELSON MORRIS JE POZVAN PRED NABOR.

Chicago, Ill. — Nabor na komisijo šte. 10. je pozvala Nelson Morrisa, predsednika ravnatelj-skega odbora velemesarske tvrdke Morris and Co., da pride k naboru dne 17. aprila.

Morris zdaj dela v New Yorku za vlado kot civilni uslužbenec proti enemu dolarju letne plače.

Tudi tako gre. Kapelnik se je pritoževal prijatelju o slabih časih in zaslužku. Ko sta se nekaj dni pozneje zopet srečala, reče prijatelj: "Imam dobro idejo. Zberite si par dobrih godev in igrajte po Turčiji kot nemška godba!"

"Ni alaba ideja," odvrne Kapelnik "ampak nekaj drugega sem si mislil, namreč, dobil sem par dobrih godev in sedaj nastopam in igram po Berolinu kakor — turška godba!"

To je veselje "Mornarja"

Imagineros Izdelovatelji najboljših vrste turskih in cigaretnih cigaret na svetu.

NAPOVED.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ake se strinjajo s našimi idejami, podpiraj trgovca, ki oglašajo v Prosveti, v salogi imam vse na vsakdanje potrebščine ne pe smerni sen.

ANTON ZORNIK,
Kornik, Pa.

Rad bi izvedel

za mojo ženo, katera je pobegnila dne 26. marca 1918 z Andrew Kolkis, rodno iz Galtije, stara 28 let. Vzela sta seboj osemletno hčerko Marijo, katera je na veliko ostriležna, in petletnega sina Stifa in štirimesечно dete z imenom Ani; moje žene ime je Zofija Druček. Ona je pet čevljev visoka in ima neko rdečo znamenje na licu; fantek Stif ima pa obžgana prsa. Cenjeni rojaki, ki kdo za nju ve in mi jih naznate, mi dam \$25 nagrade. Nahažata se nekje v Chicagu ali pa v Detroitu, Mich. Andrew Kolkis, ki je odpeljal mojo ženo, ima tudi svojega sina s seboj, kateremu je ime John in je star 13 let. Kakor hitro mi jih kdo naznate, mi dam \$25.00 nagrade. Vsa pisma je slovit na moj naslov: Nikolaj Druček, P. O. Claghorn, Pa. (Badiana County.)

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennylvaniji. Zdravi vse otroče, ženske in moške bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388.

843 E. Ohio Street,
H. A. PITTSBURGH, PA.